

4.2 En bild säger mer än tusen ord

Steg 4. Upplev   Tid: 60 min   2-20 personer

Sammanfattning

"En bild säger mer än tusen ord" är ett talande ordspråk som ofta stämmer. I alla tider har människan försökt avbilda sig själv och sin omgivning. Normer och värderingar blir sällan så tydliga som i hur vi avbildar vår omgivning. Oftast helt utan att vi tänker på det. Det kan handla om alltifrån vem som syns på bilder och vad den personen får göra/hur den får se ut till i vilken vinkel en bild tas och med vilken rekvisita. I den här övningen får ni upp ögonen för hur olika vi kan uppfattas på bild och även möjlighet att själva känna på hur det kan kännas.

Gör så här

- Utse någon som ska leda övningen.
- Påminn om samtalsreglerna.
- Låt alla läsa introduktionstexten och gå igenom bilderna och texterna i detta dokument. Fundera först enskilt och prata sedan i smågrupper kring de frågor som ställs. Introtextern går även bra att läsa som enskild förberedelse inför mötet.
- Gör övningen "Bilder som förändrar och förstärker".
- Diskutera reflektionsfrågorna tillsammans.
- Avsluta med att se klippet "Throw like a girl".
- **Bonus** för den intresserade: "Vill du veta mer?". Som extramaterial finns även handboken: "Att synas på lika villkor", att tillgå.

Material

- Introtext till alla
- Ordcollage
- En kamera eller mobil som kan ta foton per smågrupp/par.

Samtalsregler

- Utgå från att "alla" finns i rummet ("de av oss som...").
- Kom ihåg att vi har olika förkunskaper och erfarenheter av de teman som tas upp, så visa respekt.
- Provtänk och tolka varandra snällt.

Övning

"Bilder som förändrar och förstärker"

Tänk på: Kom särskilt ihåg spelregeln om att alla finns i rummet under denna övning. Prata respektfullt och förlöjliga eller ifrågasätt inte personer som bryter mot normer kring kön i sitt utseende eller sätt att vara. Detta är viktigt att tänka på, både under övningen och generellt.

- Läs introtexten längre ner
- Fundera först enskilt och prata sedan i smågrupper kring de frågor som ställs.
- Dela in er i smågrupper (3–4 personer per grupp).
- Varje grupp behöver en kamera eller mobil som kan ta bilder.
- Ta bilder på varandra i gruppen enligt följande:
  1. En porträttbild tagen underifrån där personen ser allvarlig ut.
  2. En porträttbild ovanifrån där personen ser glad ut.
  3. Minst en gruppbild där ni väljer att bryta mot det vanliga i hur gruppen ställer upp sig eller samspelar med varandra kopplat till kön. Till exempel kan två män röra vid varandra mjukt och kärleksfullt eller att männen poserar idoliserande av kvinnan på bilden (som ser allvarlig och bestämd ut). Tänk särskilt på att respektera andras personliga utrymme under detta moment.
  4. Kanske kan ni komma på andra sätt att bryta mot förväntningarna och de traditionella mönstren kopplat till kön och könsnormer? Hur är du van respektive ovan att bli fotad själv?
- Återsamlas i helgrupp
- Välj ut några av bilderna som varje grupp tagit, visa dem i helgrupp och dela med er av några reflektioner kring hur det var att genomföra övningen. Inga bilder får sparas utan tydligt samtycke från de som avbildas på fotot.

Diskutera: Hur kändes det att ta de olika bilderna? Vilka tankar väckte det?

1. Vad kändes ovan respektive vant för er att göra/ se?
2. Vilken koppling till könsnormer ser ni?
3. Ibland väcker bilder av killar och män som bryter mot könsnormer starkare känslor än kvinnor som gör detsamma. Om en tar uttrycket "pojkflicka" som exempel, som är en ganska vanlig beteckning för en tjej som anses "grabbig" i sitt sätt att vara, sitt utseende eller sina intressen, så existerar inte ett motsvarande uttryck för killar (flickpojke). Varför tror ni det är så? Ser ni någon koppling till att det manliga generellt sett är högre värderat i samhället och ses som mer eftersträvänt?

MAKE EQUAL

4. Diskutera hur bilden av en ledare generellt ser ut. Stämmer de vanligaste avbildningarna av män eller kvinnor bäst överens med bilden av en typisk ledare? Titta på ordkollaget, bilaga 2, och reflektera tillsammans.

Avsluta

Avsluta med att se klippet "Throw like a girl" nedan, prata sedan om hur ni kan jobba vidare utifrån det ni uppmärksammat (till exempel i er egen kommunikation) och tipsa om bonusmaterialet.

Länk: ["Throw like a girl"](#) (3,18 min)

Introduktionstext

"En bild säger mer än tusen ord" är ett talande ordspråk som ofta stämmer. Normer och värderingar blir sällan så tydliga som i våra bilder. Oftast helt utan att vi tänker på det. Det kan handla om alltifrån vem som syns på bilder och vad den personen får göra/ hur den får se ut till i vilken vinkel en bild tas och med vilken rekvisita. Att bildgoogla olika begrepp, titlar och situationer kan vara intressant ur denna aspekt. Testa själv!

Ett annat exempel är framsidorna på tidningar med olika målgrupper. Här har vi på ena raden samlat tidningar riktade till kvinnor och på den andra tidningar till män. Om man jämför tidningarnas förstasidor kan man göra en del intressanta jämförelser. Vilka likheter kan du se? Vilka skillnader? Vilka avbildas leende? Vilka accessoarer finns med? I vilka miljöer är de fotade? Vilka färgskalor används? Och slutligen: Vad tänker ni att skillnaderna beror på?

MAKE EQUAL

En arrangerad bild med totalt sex veckotidningsomslag, tre per rad. På översta raden finns tidningarna KING, Café och GQ. Tidningarna går i mörka och dova färger och på vardera omslag syns en person som är manligt kodad. Rubrikerna tyder på att tidningarna innehåller titlar med de tre kända männen på omslagen. På nedersta raden finns tidningarna ELLE, Eurowoman och Daisy. Tidningarna går i glada och ljusa färger. På samtliga omslag syns personer som är kvinnligt kodade. På två av dem har personen på bild lite mindre kläder på sig än övriga. Rubrikerna pratar främst om trender.

Ge plats! Några som fokuserat på bilder som förändringsmedel är Skellefteå kommun. De har genomfört en satsning som heter "Ge plats" tillsammans med genusfotografen Tomas Gunnarsson. Fokus låg på ledarskap, vilka som ses som ledare och hur ledare porträtteras. I sitt material visar de exempel på hur kvinnor respektive män som är ledare sällan får synas och vilka skillnader som finns i hur dessa två grupper porträtteras.

Några exempel på skillnader de lyfter är bland annat att män oftare fotograferas nedifrån, med armarna i kors och med allvarlig min. Kvinnor å andra sidan avbildas ofta leendes, med busig blick och t.ex. ätandes något (ofta med sensuell anknytning) eller med någon accessoar som verkar ofarlig. Män fotas oftare i sin yrkesroll t.ex. sittandes i sin kontorsstol eller på annat sätt "in action". Kvinnor däremot fotas oftare ur kontext, dvs i hemmiljö, utomhus eller i sin privata sfär.

Känner ni igen mönstret? Vad tänker ni att det kan bero på? Och vilka effekter tror ni att det kan få?

De lyfter också bilder på fler än en person och visar på "otypiska" samspel mellan män och kvinnor respektive män emellan. Vad kan ni se i bilderna som är ovanligt? Vad väcker bilderna för tankar och känslor hos er?

Länk för att ta del av materialet i sin helhet:

<https://www.mynewsdesk.com/se/skellefteaa/images/bildkollage-ge-plats-1963952>

Jobba vidare? Uppmuntra gruppen och er själva att ha kvar de "bildgranskande ögonen" en tid framöver och fundera aktivt kring bilder ni ser, t.ex. i reklam, konst, reportage m.m.

Syntolkning: En bubbla med massor av olika titlar syns: coachen, ordföranden, politikern, officeraren, konsulten, utvecklaren, produktägaren, entreprenören, lagledaren, fotbollsproffset, kommentatorn, talangen, VD:n, projektledaren, experten och ministern. Under bubblan står frågan: "Vem tänker du på?".

Vill du veta mer?

Genusfotografen <http://www.genusfotografen.se/>

Bilder som förändrar världen, Gävle kommun

http://old.gavle.se/PageFiles/272392/Bildhandboken_Gavlekommun_Genusfotografen_webb.pdf

Schysst kommunikation, Region Värmland <http://schyst.se/>

Handboken Att synas på lika villkor, Region Kronoberg

<http://www.regionkronoberg.se/om-region-kronoberg/att-synas-pa-lika-villkor/>